

Krajský úřad Karlovarského kraje
Odbor sociálních věcí
Závodní 353/88
360 06 KARLOVY VARY

V Karlových Varech dne 15.04.2020
Č.j.: 72/2020

Připomínky k návrhu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Karlovarského kraje na období 2021-2023 (dále jen „SPRSS KK“)

Vážení,

děkujeme Vám za možnost – stejně jako v předešlých letech – připomínkovat strategický dokument v oblasti rozvoje sociálních služeb na území Karlovarského kraje. K dokumentu se budeme vyjadřovat z pohledu poskytovatele sociálně-aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi (dále jen „SAS“).

Přestože se ve strategických dokumentech (plány rozvoje sociálních služeb, programové prohlášení rady atd.) objevuje opakovaně deklarace podpory ohrožených rodin s dětmi, realita je jiná. Finanční podpora je nedostatečná.

Rádi bychom na tomto místě zmínili jen několik zásadních informací z rozsáhlé výzkumné zprávy organizace Lumos s názvem „Investice do dětí – proč přesunout finanční prostředky vynakládané na ústavní péči do podpory rodin a komunit¹“, které by mohly argumentačně pomoci ovlivnit orgány kraje za účelem uvolnění většího množství finančních prostředků pro SAS:

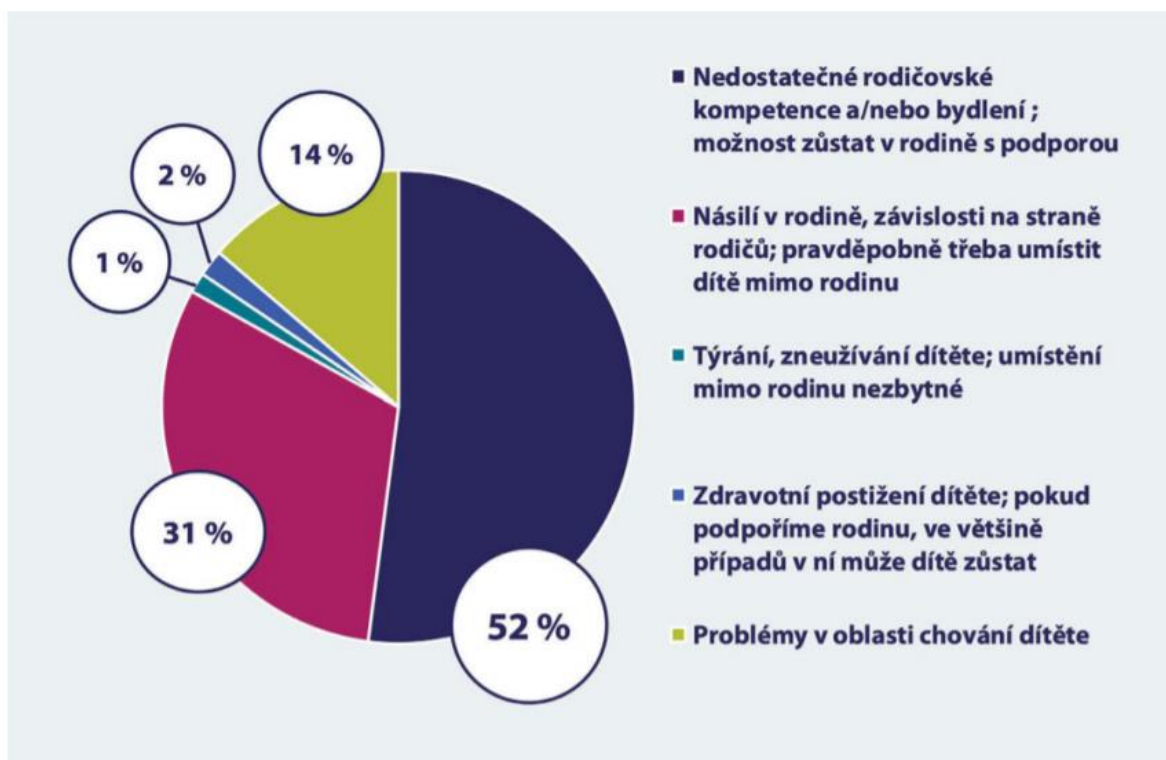
1. Dobrá dostupnost a dostatečná kapacita SAS jsou důležitým předpokladem pro snižování počtu dětí umístěných do státní ústavní péče. Výrazně méně dětí je institucionalizováno v krajích s lepší dostupností podpory rodiny (jako jsou Pardubický či Zlínský kraj) než v krajích, kde je horší sociální situace a horší dostupnost podpůrných služeb (jako jsou Karlovarský nebo Ústecký kraj).
2. Jak je vidět níže, více než polovina dětí byla umístěna do státní péče pouze ze sociálních důvodů (tj. kvůli nedostatečným rodičovským kompetencím a/nebo nedostatečnému bydlení). Mnoha z těchto umístění by tedy bývalo možné zabránit bez nutnosti poskytnutí specializovaných služeb, postačovala by služba podpory rodiny typu SAS.

---

¹ Dostupná na

https://lumos.contentfiles.net/media/assets/file/Investice_do_deti_CELA_ZPRAVA_web.pdf?

Graf č. 16: Důvody pro pobytovou péči mimo domov v Karlovarském kraji*

* Údaje zahrnovaly 215 dětí, které byly soudy umístěny do ústavů nebo pěstounské péče v období od ledna 2013 do února 2017.

3. Za peníze vynaložené na pobyt jednoho dítěte v kojeneckém ústavu může komunitní služba ve formě SAS poskytnout pomoc v péči až o 38 dětí.
4. Za částku vynaloženou každoročně na pobyt 1 dítěte v dětském domově může být v komunitě podpoře 19 dětí.
5. Méně než 10 % dětí v kojeneckých ústavech má zdravotní postižení nebo zdravotní potřeby, které nelze řešit v rámci rodiny. To znamená, že zdravotní postižení či potřeby nejsou důvodem pro umístění většiny dětí do kojeneckých ústavů. Dalším paradoxem je, že celkem 41 % dětí umístěných v kojeneckých ústavech má doma sourozence. Pokud je tedy bezpečné a vhodné, aby jejich sourozenci mohli být doma, je třeba si položit otázku, proč jsou tyto děti v ústavní péči?
6. Z finančních prostředků státem vynakládaných na neobsazená místa v dětských domovech by mohlo být podpořeno až 10.000 ohrožených dětí v komunitě formou SAS.

7. Jeden rok v dětském domově stojí stát v průměru 448.000 korun na jedno dítě, zatímco jeden rok podpory rodiny formou SAS stojí jen 23.355 korun na dítě. Za částku, kterou stát každoročně vynakládá na jedno dítě v dětském domově, může být podpořeno 19 dětí v komunitě.

Obecné poznámky k návrhu SPRSS KK

- V textu návrhu nikde není uveden velmi prospěšný nástroj, který kraj poskytovatelům nabízí, a to jsou zápůjčky.
- V dokumentu postrádáme větší využití sociodemografických dat, která mohou pomoci ukázat, jak se vyvíjí společnost, její příjmy a zabezpečení. Z těchto dat se dá také predikovat vývoj v letech platnosti SPRSS KK.
- Str. 6 Základní výchozí dokumenty – krajská úroveň, respektive str. 7 Dílčí dokumenty – krajská úroveň

V rámci tvorby SPRSS KK lze využít také například:

- (a) Krajskou zprávu ze síťování služeb pro rodiny s dětmi², která vznikla v rámci klíčové aktivity „Síťování“ evropského projektu Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) s názvem Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí, který byl realizován od 1/2016 do 6/2019, a do jehož některých aktivit byl zapojen i Karlovarský kraj. Tento dokument kromě jiného vymezuje optimální podobu preventivních služeb pro rodiny s dětmi.
  - (b) Jak uvádíme výše, pro SPRSS KK by mohla být prospěšná také sociodemografická analýza – míra rozložení ohrožení dětí a rodin v ČR. MPSV tuto analýzu vytvořilo a obsahuje i údaje za Karlovarský kraj. Analýza představuje výběr indikátorů ohrožení a data, která se podařilo shromáždit a zpracovat z dostupných informačních zdrojů.
  - (c) Jedním z neocenitelných podkladů pro tvorbu předcházejícího SPRSS KK byla také Podkladová analýza pro plánování sociálních služeb v Karlovarském kraji – Služby, které poskytují podporu ohroženým dětem a jejich rodinám (Lumos, březen 2017). V tomhle ohledu by bylo žádoucí tuto analýzu zaktualizovat, protože přeci jenom se za tři roky data mohla změnit.
- Str. 17 v Aktualizaci doporučení dle zjištěných vyjádření poskytovatelů SAS (sloupec tři, první odrážka) mluví o potřebě navýšení úvazků pracovníků v přímé péči. Jak již bylo konstatováno v analýze organizace Lumos bylo by zapotřebí rozšířit stávající síť SAS o přibližně 9 úvazků. Proč k navýšení úvazků nedošlo? Proč není v návrhu SPRSS KK pro období 2021-2023 uvedeno, že dojde k navýšení SAS o konkrétní počet úvazků. Například město Sokolov uvádí na str. 24 potřebu posílení terénní práce a SAS. Centrum pro dítě a rodinu Valika je připraveno navýšit počet pracovníků v přímé péči za předpokladu dostatečné výše dotace.

---

² Dokument je dostupný na <http://www.pravonadetstvi.cz/stahnout-soubor/karlovarsky-kraj>

- Str. 17 v Aktualizaci doporučení – potřeba mobility služeb – bude realizováno rozšíření Programu pro poskytování dotací z rozpočtu Karlovarského kraje na investiční podporu terénních a ambulantních služeb i na SAS?
- Str. 21 Expertní zpráva – shrnutí výstupů v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. V této oblasti je uvedeno, že v kraji je nesystematická práce v ohrožených rodinách s dětmi (výchovné problémy, přestupky, předčasný odchod ze vzdělávání). Jak se tato zjištění promítla do SPRSS KK na příští období?
- Str. 50 Vyhodnocení plnění SPRSS KK na období 2018 – 2020 – v této části chybí zhodnocení naplnění tohoto cíle z hlediska SAS (např. uvedením faktu, že nedošlo k výraznému navýšení počtu úvazků pracovníků v přímé péči). Prosím, zda by bylo možné uvést, kolik bylo v jednotlivých letech podpořeno rodin (resp. jaký byl počet uživatel-dnů) a jaká je nákladovost na rodinu (uživatele – rodiny - na den).
- Str. 50 – poslední odstavec ne zcela souvisí s údaji prezentovanými nad tímto odstavcem.
- Str. 52 – v návrhu se píše, že „rozvoj SAS a OSP s ohledem na místní a časovou dostupnost a odbornou připravenost pro řešení nepříznivé sociální situace dětí a rodin bude podpořen v roce 2020.“ Lze tuto podporu chápat ve schválení dotace pro poskytovatele SAS v kraji vyšší o 375.800 korun než v roce 2019? Jaká tedy bude konkrétní podpora v roce 2020 a v letech příštích?
- Str. 60 Dílčí cíl: Spolupráce při plánování a řízení sítě sociálních služeb – v tomto bodě lze zmínit již výše prezentovaný projektu MPSV, kdy v rámci Karlovarského kraje fungovali tzv. síťaři, kteří pracovali ve všech obcích s rozšířenou působností (dále jen „ORP“). Jejich práce je shrnutá v analýzách místních sítě dané ORP³.

Specifické poznámky k návrhu SPRSS KK v oblasti SAS

- Str. 77 se zmiňuje, že sociální služby se rovněž zaměřují na podporu dětí a mládeže prostřednictvím včasného zachycení rizika nebo vzniku nepříznivé sociální situace dítěte. Centrum pro dítě a rodinu Valika má na toto téma depistáže dětí ve školním prostředí připraven projekt, který lze zrealizovat za předpokladu finanční podpory v praxi.
- Str. 77 se zmiňuje, že při zajištění potřebné podpory je kladen důraz na terénní formu sociální služby, zajištění mobility – viz komentář k rozšíření Programu, popř. se také nabízí uplatnění koeficientu, který by zvyšoval referenční hodnotu na 1 PPP v případě terénní formy.
- Str. 77 se zmiňuje, že v plánovacím období bude podporován rozvoj sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, ale již chybí konkrétní nástroj podpory.
- Str. 115 Způsoby zajištění sítě sociálních služeb – prostředky realizace SPRSS u sociální služby SAS – část Požadavky na poskytovatele / činnost sociální služby – nelze za současné výše mezd v přímé práci požadovat po pracovnících poskytování služby o víkendech, popř. večerních hodinách.

³ Dostupné na <http://www.pravonadetstvi.cz/dokumenty/analyzy-siti-sluzeb/>

- Str. 117 Kapacita sociální služby – výchozí stav pro rok 2020 nereflektuje doporučení organizace LUMOS. Prosím o vysvětlení rozdílné kapacity uvedené na str. 50 (zde uvedeno 34,32 podpořených úvazků) a str. 116, kde uveden počet úvazků 36,6 a v Akčním plánu rozvoje SS na rok 2020, kde výše úvazků po sečtení údajů jednotlivých poskytovatelů vychází na 35,9.
- Str. 116 Cílový stav v roce 2023 z hlediska územní a kapacitní dostupnosti služby – s odkazem na sociodemografickou analýzu zmiňovanou výše lze z hlediska územní dostupnosti stanovit jako cílový stav posílení kapacity na území ORP Sokolov, jako žádoucí se v tomto bodě jeví uvést cílový stav úvazků pracovníků v přímé péči u služby SAS.

V případě zájmu jsem Vám k dispozici při tvorbě návrhu SPRSS KK, popř. k doplnění dalších informací k sociálně aktivizačním službám pro rodiny s dětmi.

Děkuji

S pozdravem

Mgr. Petr Najman
Zástupce ředitele